

нуванням ОА, Х. в своїх працях помістив нариси про життя і літературну спадщину окремих діячів острозького гуртка: Герасима і Мелетія *Смотрицьких*, Дем'яна *Наливайка*, Гаврила *Дорофєйовича*, Лаврентія Зизанія - *Тустановського*, Кипріяна, Іова *Княгиницького*, Кирила *Лукаріса*, Христофора Філалета, Андрія *Римшу*. Х. був першим вітчизняним дослідником, що дав послідовний виклад історії ОА. Ті проблеми, що були поставлені в його студіях (про час заснування острозького

навчального закладу, його тип, роль *В.-К.К. кн. Острозького* в діяльності культурно-освітнього осередку в Острозі), не втратили своєї актуальності, ще й зараз належать до дискусійних.

Лит.: Біднов В. К. В. Харлампович (1870-1932). - Варшава, 1933; Синіцький М. Забутий дослідник України // Календар Укр. Правос. Церкви в США на 1980 р.; Харлампович Константин Василович // Библиографический словарь профессоров и преподавателей Казанского университета 1905-1917. - Казань, 1986. - С. 19-24; Харлампович Костянтин // ЕУ. - Paris; New-York, 1980. - Т. 9. - С. 3566-3567.

”Хронологія” А.Римші 1581 р.

оригінальна назва твору: ”Которого са мѣсяца што за старыхъ вековъ дѣло короткое описание”. Назва ”Хронологія” - цілком умовна і запропонована в такому спрощеному вигляді вченими-книгознавцями, істориками кириличної книги кінця XVIII-XIX ст. Час, місце, авторство простежуються у заключній частині: ”друковано є (=5) дна маа року афпа (=1581) въ Остроге Писанье Андреа Рымшы”. ”Хронологія” є двоаркушною листівкою. Характеристика: 2° (2) арк., рядків 36, 26, шрифти: 10 рядків - 85, 51 мм, орнамент: кінцівка, виливні прикраси. Х. належить першість окремої публікації поетичного твору у кириличному друкарстві. У творі в порядку місяців представлені найважливіші моменти з життя Христа. Хоча Х. і мала релігійне забарвлення, але не була призначена для літургійного використання. Це - світський за характером приклад силабічного віршування XVI ст. Х. А. *Римші* є важливою пам'яткою мови - вперше в історії друкарства вона подає кирилицею народні назви місяців: ”вресень”, ”паздерникъ”, ”грудень”, ”просинєць”, ”стычень”, ”люты”,

”марецъ”, ”кветень”, ”май”, ”чырвєць”, ”липецъ”, ”серпень”, за якими і подано окремі біблійні сюжети. Дано також латинські і єврейські назви. Твір випущено у світ у ході публікації *Острозької Біблії*. Він міг бути як витвором *І.Федорова*, так і друкарською спробою котрогось із його учнів. Друкарський знак (марка А) *І.Федоровича* (Федорова) відсутній. Як зазначив Є.Л.Немировський, цей унікальний примірник зберігався у бібліотеці купця *О.Н.Кастеріна* і після кончини його спадкоємець подарував цей твір острозької друкарні Публічної бібліотеці в СПб.

Місце зберігання: Твір зберігся в одному примірнику. В Росії - СПб.: РНБ.

Репродукції: Запаско Я. П. Мистецька спадщина Івана Федорова. - Львів, 1974. - С. 33, 36; Запаско, Ісаєвич. - І. - С. 27.

Публ.: Укр. поезія. Кінець XVI - поч. XVII ст. - С. 67-69.

Каталоги стародруків: Быкова. - № 3. - С. 16; Запаско, Ісаєвич. - І. - № 12. - С. 26-27; Каратаєв І. - № 103. - С. 217-219; Каратаєв ІІ. - № 83. - С. 15; Максименко. - № 183. - С. 34-35; Ундольський. - № 89. - Ствп. 15.

Лит.: Ісаєвич Я. Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. - Львів, 1975. - С. 93-94; Ковальський М. П. Джерела про початковий етап друкарства на Україні (Діяльність першодрукаря Івана Федорова у 70-х на початку 80-х рр. XVI ст.). - Дніпропетровськ, 1972. - С. 35-36; Немировський Е. Л. По следам первопечатника. - М., 1983. - С. 55, 56-57.